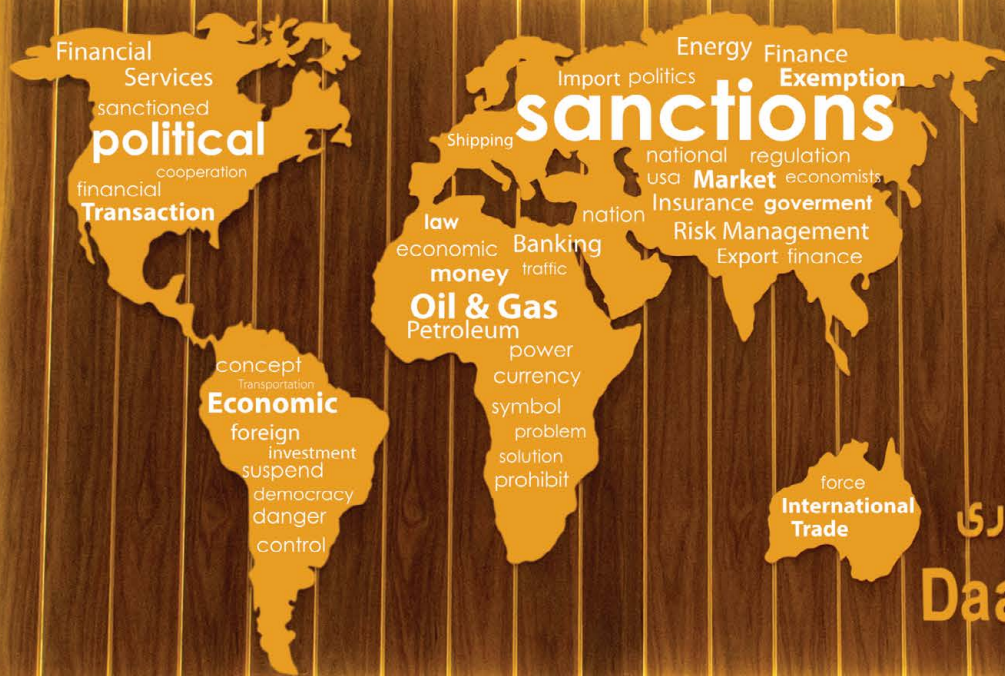

ویژه نامه تحریم ها Sanctions

داد و خرد

خدمات حقوق داخلی، بین الملل و داوری
Daad & Kherad Law Firm

موسسه حقوقی داد و خرد

دپارتمان بازرگانی داخلی و بین المللی

مهرماه ۱۳۹۷

ویرایش فروردین ماه ۱۳۹۸

فهرست مطالب

مقدمه

فصل اول : پیشینه

۵

انواع تحریم ها علیه ایران

۵

وضعیت فعلی تحریم ها علیه ایران

۸

فصل دوم : عملیات مالی و بانکی در شرایط تحریم

۱۰

چالشهای ناشی از تحریم در بخش مالی و بانکی در حوزه خصوصی

۱۲

فصل سوم : تاثیر تحریم های آمریکا بر صنعت نفت و گاز ایران

۱۶

فصل چهارم : تجارت بین الملل و سرمایه گذاری خارجی در شرایط تحریم

۱۹

فصل پنجم : مشکلات و نیازهای متاثر از تحریم ها در حمل و نقل دریایی و فعالیت های مرتبط

۲۲

تهیه کنندگان :

دکتر پرستو اسمعیل زاده
رئیسکاجی مشهدی
دکتر مهدی فتاحی
دکتر کورش مجدزاده
دکتر دنیا معین

تحریم^۱ واژه ای آشنا خصوصاً برای کشوری مثل ایران است. تحریم ها انواع مختلفی دارند از جمله تحریم های اقتصادی، دیپلماتیک و نظامی. آنچه را که در این ویژه نامه به طور اختصاصی مورد بررسی قرار خواهیم داد تحریم های اقتصادی^۲ می باشند.

۱. انواع تحریم ها علیه ایران

ایران در حدود چهار دهه است که به نوعی با تحریم های خصوصاً یکجانبه کشور آمریکا مواجه است. تحریم های ایران را می توان به سه بخش تقسیم نمود:

الف) تحریم های شورای امنیت سازمان ملل

شورای امنیت تاکنون ۶ قطعنامه علیه برنامه هسته ای ایران صادر کرده است^۳ که چهار مورد آن تحریم های جدیدی را تحت شمول قرار داد. همزمان با تصویب هر قطعنامه در شورای امنیت، کمیته های تحریم تشکیل شدند که وظیفه آنها بررسی این موضوع بوده که چه کسانی و به چه طریقی می بایستی هدف تحریم ها قرار گیرند. اگرچه تحریم های مذکور بطور مستقیم اقتصاد ایران را نشانه نمی گرفت ولی هدف غایی آنها لطمه زدن به اقتصاد ایران بود.

ب) تحریم های اتحادیه اروپا

شورای وزیران اتحادیه اروپا نیز تحریم هایی را علیه برنامه اتمی ایران به شکل مصوبه هایی مستقل تصویب نمود. اولین تحریم اتحادیه اروپا در سال ۱۳۸۶ و متعاقب تحریم های شورای امنیت تصویب شد. این تحریم ها شامل محدودیت هایی در ارسال قطعات، تجهیزات و فناوری هایی که در گسترش فناوری موشکی و اتمی می توانست کاربرد داشته باشد می شد. در سالهای بعد، حمل و نقل هوایی و دریایی، معاملات بانکی، فروش نفت و سرمایه گذاری در صنایع نفت و گاز ایران نیز مشمول تحریم های این اتحادیه شد. با توجه به توافق هسته ای صورت پذیرفته و اجرایی شدن آن، در حال حاضر تحریم های اتحادیه اروپا لغو شده اند.

SANCTIONS

مقدمه

کشور ما تقریباً از بدو انقلاب زندگی در شرایط تحریم را تجربه می کند. این تحریم ها در سطوح متفاوت به اشکال گوناگون و با بهانه های مختلف از ناحیه کشورها یا شورای امنیت سازمان ملل به اقتصاد و مردم ما طی سالهای گذشته تحمیل شده اند.

شکی نیست که تحریم ها آثار مستقیم و زیانباری را بر اقتصاد و معیشت مردم داشته اند. اما بسیاری از زیانهای وارده هم حاصل عدم اتخاذ راه حلهای مناسب، افتادن در دام سوداگران و سوء استفاده کنندگان از شرایط تحریم می باشد.

از آنجا که امکان استفاده از طرق معمول برای مبادلات بازرگانی در شرایط تحریم وجود ندارد ناچار بازرگانان ما باید به اصطلاح برای دور زدن تحریم ها چاره ای بیندیشند.

تجربه های گذشته نشان داده است که عدم دقت کافی در این خصوص چه معضلات بزرگی را برای تجار ما فراهم آورده است و چه خسارات بزرگی به اقتصاد مملکت تحمیل نموده است.

اینجاست که ضرورت دارد ژنرال های عرصه خدمات حقوقی پا به میدان بگذارند و برای تسهیل و امکان انجام مبادلات تجاری با ریسک حداقلی چاره جویی نمایند. بازرگانان ما باید توجه داشته باشند در این شرایط بیش از هر زمان دیگر احتیاج به مشورت با حقوقدانان متخصص برای انجام مبادلات تجاری خود دارند تا در دام سوداگران تحریم گرفتار نشوند.

در این ویژه نامه سعی شده است تا به اختصار و با زبانی ساده تاثیر تحریم در بخشهای مختلف اقتصادی توضیح داده شود تا با شناخت مشکل بتوانیم راه حلهای مناسب در هر بخش را ارائه دهیم.

حقوقدانان متخصص در این حوزه ها با شناخت کامل از مشکلات ایجاد شده می توانند با استفاده از ظرفیت های حقوقی داخلی و بین المللی، راه حلهای مناسبی ارائه کرده و ریسک فعالیت اقتصادی در شرایط تحریم را به حداقل ممکن کاهش دهند و با استفاده از ابزارهای مناسب، روابط تجاری را تسهیل نمایند.

1. Sanction

۲. در ویژه نامه حاضر منظور از تحریم ها همان «تحریم های اقتصادی» می باشد.

۳. قطعنامه های شورای امنیت علیه پرونده هسته ای ایران به شرح ذیل می باشد:

الف) قطعنامه شماره ۱۶۹۶ به تاریخ ۳۱ جولای سال ۲۰۰۶: طی این قطعنامه از ایران خواسته شده که فعالیت های مربوط به غنی سازی اورانیوم را متوقف کند.

ب) قطعنامه شماره ۱۷۳۷ به تاریخ ۲۳ دسامبر سال ۲۰۰۶: از ایران خواسته شده که با آژانس بین المللی انرژی اتمی همکاری کند و به قطعنامه ۱۶۹۶ سال ۲۰۰۶ پایبند باشد. در این قطعنامه شورای امنیت ممنوعیت تحصیل دانشجویان ایرانی در رشته های حساس مرتبط به مسائل هسته ای و موشکی اعلام شد و اموال و دارایی های افراد و شرکت های تحریم شده را نیز طی این قطعنامه مسدود کرد.

ج) قطعنامه ۱۷۴۷ به تاریخ ۲۴ مارس ۲۰۰۷: طی این قطعنامه از تمامی دولت ها خواسته شد تا همکاری خود را با شرکت های ایرانی که در زمینه انرژی هسته ای دارند محدود نمایند. در این قطعنامه صادرات و واردات سلاح های سنگین به ایران نیز ممنوع اعلام شده است.

د) قطعنامه ۱۸۳۵ به تاریخ ۳ مارس ۲۰۰۸: در این قطعنامه شورای امنیت توقیف دارایی ها را گسترش داد و از دولت ها خواست تا فعالیت بانک های ایران را نظارت کنند، کشتی ها و هواپیماهای ایران را بازرسی کنند و اقدامات اشخاصی را که با برنامه هسته ای ایران در ارتباط هستند را نیز مورد نظارت قرار دهند.

ه) قطعنامه ۱۸۳۵ به تاریخ ۲۷ سپتامبر سال ۲۰۰۸: در این قطعنامه شورای امنیت از ایران می خواهد بدون وقفه به تعهداتش در قبال قطعنامه های صادره پیشین عمل کند و خواسته های شورای حکام آژانس بین المللی انرژی اتمی را برآورده سازد.

و) قطعنامه ۱۹۲۹ به تاریخ ۹ ژوئن سال ۲۰۱۰: در این قطعنامه تحریم های گسترده ای علیه ایران وضع شد. در این قطعنامه انتقال قطعات حساس مرتبط با تکثیر هسته ای و موشکی به ایران یا از ایران منع شد. از جمله تحریم های دیگر در خصوص شرکت کشتیرانی جمهوری اسلامی بود. این قطعنامه از کشورها خواست که اجازه ندهند شعب تازه بانک های ایرانی در کشورشان دایر شود یا بانک ها و موسسات مالی فعال در خاکشان با ایران معامله کنند.

ج) تحریم های یکجانبه دولت ها

بجز تحریم هایی که توسط شورای امنیت سازمان ملل علیه دولت ها اتخاذ می شود، دولت ها نیز بطور یکجانبه کشورهای دیگر را تحریم می کنند که اگر تحریم های مذکور صرفاً شامل روابط کشور تحریم کننده و کشور تحریم شونده باشد، آن را اصطلاحاً تحریم های اولیه^۵ می نامند. در صورتیکه محدوده اعمال تحریم ها فراتر از دو کشور باشد، بدین شرح که دولت تحریم کننده حتی روابط اقتصادی و مراودات خود را با دولت ها و اشخاصی که با کشور تحت تحریم مراوداتی دارند تغییر می دهد. این نوع از تحریم ها را تحریم های ثانویه^۶ نام گذاری می کنند. آمریکا، بریتانیا و کانادا، سه کشوری هستند که متعاقب قطعنامه های شورای امنیت، تحریم های یکجانبه ای را علیه ایران به تصویب رساندند. تحریم های آمریکا یکی از وسیع ترین تحریم های یکجانبه علیه ایران است که در این قسمت به طور خلاصه آنها را مورد بررسی قرار می دهیم. تحریم های آمریکا علیه ایران را می توان در قالب دو نوع تحریم بررسی نمود. تحریم های کنگره آمریکا و تحریم هایی که توسط رؤسای جمهور آمریکا وضع شده اند.

* تحریم های کنگره آمریکا

تحریم های کنگره آمریکا از جهت لغو شدن دشوارترین شرایط را دارند زیرا مجلس نمایندگان و مجلس سنا بطور همزمان می بایستی نسبت به لغو آنها تصمیم گیری کنند. از جمله مصوباتی که توسط کنگره آمریکا به تصویب رسید لوایح قانونی با عنوان «اختیارات دفاع ملی» در سال های ۲۰۱۲ و ۲۰۱۳ بود که محدودیت هایی را بر بخش های مالی ایران اعمال می کرد.

** تحریم های رئیس جمهور

اینگونه تحریم ها با تمسک به اختیارات رئیس جمهور و با توسل به قانونی تحت عنوان «قانون اختیارات اضطراری اقتصادی در شرایط بین المللی»^۷ اعمال می شوند و با عنوان «فرامین اجرایی»^۷ نام گذاری شده اند که با توسل به آن، رئیس جمهور آمریکا می تواند در صورت تشخیص وضعیت های اضطراری در مقابل کشوری خاص، مبادلات اقتصادی با آن کشور را محدود کند. در سال ۱۹۹۵ ورود شرکت های آمریکایی به پروژه های انرژی ایران، سرمایه گذاری و تجارت با ایران، طی دو فرمان اجرایی ۱۲۹۵۷ و ۱۲۹۵۹ بیل کلینتون ممنوع اعلام شد. از جمله فرمان اجرایی دیگر آمریکا، فرمان اجرایی شماره ۱۳۶۲۲ سال ۲۰۱۲ است که طی آن تحریم هایی علیه شرکت های مرتبط با صنعت پتروشیمی ایران اعمال گردید.

- 4 . Primary Sanctions
- 5 . Secondary Sanctions
- 6 . The International Emergency Economic Powers Act (IEEPA)
- 7 . Executive Orders

۲. وضعیت فعلی تحریم ها علیه ایران

در راستای مذاکرات هسته ای بین ایران و ۵+۱، متشکل از پنج عضو شورای امنیت سازمان ملل (آمریکا، روسیه، چین، بریتانیا و فرانسه) و آلمان، در آوریل سال ۲۰۱۵ در شهر لوزان کشور سوئیس، اعضاء گروه به توافقی در قالب چارچوبی دست یافتند که پس از تصویب و اجرایی شدن آن در سال ۲۰۱۶، بیشتر تحریم های ایران^۹ در ازای محدودیت های برنامه های هسته ای لغو شدند. در نتیجه این توافق که «برنامه جامع اقدام مشترک»^{۱۰} نامیده می شود، تحریم های شورای امنیت و همینطور تحریم های اتحادیه اروپا بطور کامل برداشته شدند. بعد از اجرایی شدن برجام، رئیس جمهور وقت آمریکا با توجه به مفاد توافق اجرای برخی از تحریم های مرتبط با برنامه هسته ای ایران را متوقف کرد.

اوباما در روز اجرای برجام با صدور یک فرمان اجرایی جدید تعدادی از فرامین اجرایی قبلی به شماره های ۱۳۵۷۴، ۱۳۵۹۰، ۱۳۶۲۲ و ۱۳۶۴۵ و بخش های ۷-۵ و ۱۵ فرمان اجرایی شماره ۱۳۶۲۸ را لغو نمود. متعاقب دستور مذکور، وزارت خزانه داری آمریکا نیز نام حدود ۴۰۰ فرد و شرکت را از فهرست افراد تحریم شده (SDN)^{۱۱} خارج نمود.^{۱۲}

متعاقب روی کار آمدن دولت جدید آمریکا، رئیس جمهور ترامپ خروج یکجانبه آمریکا از برجام را اعلام نمود. آمریکا با خروج یکجانبه از برجام، تحریم های گسترده علیه ایران که بر اساس توافق مذکور متوقف شده بود را در دو دوره زمانی از سر گرفت. بخش اول دور جدید این تحریم ها روز ۴ اوت (۱۳ مرداد) و بخش دوم آن، روز ۴ نوامبر (۱۳ آبان) به اجرا درآمد. بخش اول تحریم ها شامل تجارت خودرو و فلزات بوده و بخش دوم معاملات نفتی و بانکی با ایران و صنعت حمل و نقل را در برمی گیرد.

۸. تحریم ها مذکور صرفاً در خصوص تحریم های مرتبط با برنامه های هسته ای ایران بودند.

۹. Joint Comprehensive Plan of Action (JCPOA)

۱۰. Specially Designated Nationals And Blocked Persons List

۱۱. وزارت خزانه داری آمریکا نهادی اجرایی در این دولت است که برای تضمین امنیت مالی این کشور در سال ۱۷۸۹ تأسیس شد. ساختار تحریم های بانکی و غیر بانکی توسط این نهاد ایجاد شده و در نهایت اعمال می شوند. وزارت خزانه داری آمریکا با شناسایی اهداف تحریمی، آنها را در لیست SDN قرار می دهد.

این تحریم ها به تفصیل به شرح زیر می باشند :

۱. خرید و فروش اسکناس یا اسناد بر پایه دلار از سوی ایران؛
 ۲. خرید و فروش طلا و سایر فلزهای گرانبها، خرید، تامین یا انتقال فلزاتی نظیر گرافیت؛
 ۳. معاملات، نقل و انتقال فلزات خام یا نیمه خام مانند آلومینیوم و آهن، زغال سنگ و نرم افزارهای مورد استفاده از سوی صنایع ایران؛
 ۴. افتتاح حساب ریالی در خارج از مرزهای ایران و مبادله ریالی با ارقام معتنا به؛
 ۵. تامین مالی خارجی و خرید اوراق منتشر شده از سوی دولت ایران؛
 ۶. خودروسازی ایران؛
 ۷. خرید و فروش و تامین قطعات هواپیما؛
 ۸. صادرات فرش و مواد خوراکی تولید شده در ایران؛
 ۹. فعالیت بندرگاهی، کشتیرانی و صنایع کشتی سازی ایران از جمله خطوط کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران و کشتیرانی جنوب و شرکت های وابسته؛
 ۱۰. مبادلات نفتی و هرگونه خرید مواد پتروشیمی از ایران، شرکت ملی نفت، نفتیران و شرکت ملی نفتکش ایران؛
 ۱۱. هرگونه مبادله مالی بین موسسات مالی بین المللی با بانک مرکزی ایران یا موسسات مالی ایرانی؛
 ۱۲. بخش انرژی ایران؛
 ۱۳. همکاری با ایران در قالب تعهدات خدماتی، بیمه ای و بیمه اتکایی.
- در قسمت بعد به تأثیر تحریم ها، مکانیسم ها و راه حل های موجود برای کاهش اثرات آن در چهار بخش عمده می پردازیم:
- الف) عملیات مالی و بانکی
ب) صنعت نفت و گاز
ج) تجارت بین الملل و سرمایه گذاری خارجی
د) حمل و نقل بین المللی

عملیات مالی و بانکی در شرایط تحریم

هر اتفاق در سطح جهان یک ما به ازای تراکنش بانکی دارد. لذا دولت آمریکا می تواند با افزایش توان نظارت و رهگیری مبادلات پولی و بانکی، با افراد، شرکتها و کشورهایی که هدف تحریمها هستند مقابله کند. این قدرت بلامنازع در نظام بانکی دنیا به علت جایگاه جهانی دلار و اقتصاد آمریکا می باشد. موسسات مالی هر جایی که باشند برای خدمت به مشتریان خود نیاز به دلار و در نتیجه نیاز به دسترسی به بانکها در ایالات متحده دارند. بنابراین بانکهای خارجی بایستی با تحریمهای آمریکا هماهنگ شوند. در غیر این صورت یا جریمه می گردند یا اموال آنها بلوکه می شود و یا بانکهای آمریکایی دیگر روابط کارگزاری با آنها برقرار نمی نمایند. موفقیت تحریمها بستگی عمیق به شفافیت بانکی و وضع قواعد مناسب دارد تا از طریق جمع آوری اطلاعات راجع به ماهیت تراکنشهای بانکی ذی نفع واقعی شناسایی شود. بر همین اساس در سالهای گذشته بانکهایی مثل کردیت، استاندارد چارترد، اچ اس بی سی، پاریباس، دویچه و میتسوبیشی متحمل جرایم سنگینی شدند.

در برجام ساختار تحریمهای ثانویه بانکی (زیرساختهای حقوقی) کاملاً حفظ و تنها مصادیق اعمال تحریمها کمتر شد و از حدود ۶۰۰ شخص به ۱۸۲ مورد رسید. لذا بانکها باید با الزامات دقیق بررسی، ذینفع واقعی را شناسایی کنند که در لیست تحریمها نباشند. گروه ویژه اقدام مالی (اف ای تی اف) نهادی بین دولی

است که بنا بر خواست سران کشورهای صنعتی با مأموریت مقابله با پولشویی تاسیس شد. پس از سال ۲۰۰۱ علاوه بر مأموریت قبلی، وظیفه مبارزه با تامین مالی تروریسم نیز به اقدامات این گروه اضافه شد. هدف این گروه حداکثرسازی شفافیت بانکی در کشورهای جهان و هسته اصلی مأموریت آن، شفافیت و همکاریهای بین المللی و تبادل اطلاعات است. شورای امنیت در قطعنامه ۱۶۱۷ خود، کشورهای عضو سازمان ملل را توصیه به اجرای قواعد این گروه کرد. تا سال ۲۰۱۶ ایران اولین کشوری بود که در لیست سیاه این نهاد قرار گرفت و از آن تاریخ تاکنون ایران بر اساس برجام از لیست سیاه معلق شده است و خروج آن به صورت دائمی منوط به عمل به توصیه های محوری و کلیدی این گروه ویژه می باشد. به همین خاطر بسیاری از بانکهای متوسط و بزرگ دنیا در همکاری با بانکهای ایران احتیاط می کنند. حتی موسسات مالی خارجی در صنایع و فعالیتهایی که مشمول تحریمها نیست حاضر به برقراری عملیات بانکی با طرفهای ایرانی نیستند. علت همین عدم شفافیت نظام بانکی ایران و بالتبع عدم شناسایی ذینفع واقعی می باشد.

بر اساس دستور اجرایی شماره ۱۳۸۴۶ رییس جمهور ایالات متحده آمریکا، تمام تحریمهای ثانویه آمریکا علیه ایران که در برجام لغو شده بود دوباره بازگردانده شد. اهم این موارد در بخش مالی و بانکی به شرح ذیل می باشد:

- الف) خرید یا تحصیل دلار، طلا و فلزات گرانبها توسط دولت ایران؛
- ب) هرگونه کمک مهم یا ارائه کالا و خدمات به بانک مرکزی ایران، شرکت ملی نفت، شرکت نیکو و هر شخص ایرانی موجود در فهرست افراد تحریم شده (SDN)؛
- ج) هرگونه تراکنش قابل توجه یا تسهیل آن در بخش خودرو و انرژی (نفت، فرآورده های نفتی و پتروشیمی) توسط موسسات مالی خارجی؛
- د) هرگونه تراکنش قابل توجه یا تسهیل آن در زمینه خرید و فروش ریال ایرانی یا نگه داشتن حساب با ارز ریال ایران در بانکهای خارجی؛
- ه) هرگونه تراکنش قابل توجه یا تسهیل آن برای اشخاص ایرانی داخل در لیست افراد تحریم شده (SDN)، شرکت ملی نفت و شرکت نیکو توسط موسسات مالی خارجی؛
- و) قطع خدمات پیام رسانی مالی (سوئیفت) به بانک مرکزی و سایر بانکهای ایران؛
- ز) ارائه خدمات بیمه ای و اتکایی.

لازم به ذکر است که معاملات مربوط به اقلام کشاورزی، غذا، دارو و تجهیزات پزشکی توسط

اشخاص آمریکایی و غیرآمریکایی مجاز است. عملیات بانکی مربوط به این موارد نیز مشمول تحریمها نیست به شرط اینکه اشخاص موجود در لیست افراد تحریم شده (SDN) درگیر این معاملات نباشند. معاملات بوسیله اشخاص غیر آمریکایی در ارتباط با صادرات کالاهای مصرفی که جزء استثنائات نیست اما به صراحت هم تحت تحریمهای آمریکا هدف قرار نگرفته است اگر اشخاص مندرج در لیست افراد تحریم شده (SDN) در آنها درگیر نباشند و اشخاص آمریکایی و سیستم مالی آمریکا هم مورد استفاده قرار نگیرند بلاشکال است. صدور

گاز طبیعی ایران نیز از شمول تحریمها خارج شده است و موسسات مالی خارجی که تحت سیستم حقوقی اولیه کشورهای طرف معامله ایران هستند قادر به انجام عملیات بانکی آن می باشند. ضمانت اجرای نقض این تحریمها برای موسسات مالی خارجی، ممنوعیت افتتاح حساب کارگزاری یا پرداخت در آمریکا است و امکان دارد شرایط محدودکننده ای نیز برای حفظ این حسابها اعمال شود.

چالشهای ناشی از تحریم در بخش مالی و بانکی در حوزه خصوصی

به جز چند کشور معدود، 99 سایر کشورها به تحریم های یکجانبه آمریکا پاسخ منفی داده اند 66

علیرغم تمام مطالب گفته شده، بخش مالی و بانکی ایران در بن بست نمی باشد و فعالین اقتصادی و تجاری می توانند با بهره گیری از قوانین و مقررات و تجربه های اندوخته شده به نقل و انتقالات مالی و فعالیت های اقتصادی خود ادامه دهند. اگرچه این فرآیند ممکن است زمانبر، پیچیده تر و پرهزینه تر گردد. وکلای متخصص در این حوزه با بهره گیری از دانش عمیق، تجربیات فراوان و آشنایی خود با قوانین، مقررات، حقوق و عرف بین الملل می توانند تجاری ایرانی و شرکای خارجی آنها را یاری نمایند تا با استفاده از ابزارهای مشروع و قانونی، ریسک خود را کاهش داده تا کمتر از تحریم های یکجانبه و خلاف حقوق بین الملل آمریکا علیه ایران آسیب ببینند. بجز چند کشور معدود سایر کشورها به تحریم های یکجانبه آمریکا پاسخ مثبت نداده اند و به دنبال مکانیسم هایی هستند تا ضمن ادامه روابط اقتصادی خود با ایران، ریسک تجارت با ایران را نیز برای شرکت های متبوع خود کاهش دهند. به عنوان مثال سه کشور اتحادیه اروپا شامل انگلیس، آلمان و فرانسه در فوریه ۲۰۱۹ از طریق ایجاد یک واسطه مالی به نام اینستکس^{۱۳} سعی در راه اندازی ساز و کاری نمودند که بتواند مطالبات طرف های تجاری با ایران را در کل اتحادیه تحت پوشش قرار دهد. لذا ضرورت دارد شرکت های تجاری و بازرگانان با چگونگی استفاده از این مکانیسم ها و همچنین شیوه های حقوقی متعدد دیگری که می تواند مبادلات مالی را تسهیل نماید آشنا شوند و آگاه باشند که کشور در این حوزه در بن بست قرار ندارد.

- دشواری در حواله و انتقالات ارزی
- چالش دریافت و انتقال وجوه حاصل از صادرات و به طور خاص نفت و فرآورده های نفتی
- چالش واردات کالا و خدمات به ویژه کالاهای اساسی به دلیل دشواری در پرداخت وجوه مربوطه
- دشواری در گشایش اعتبارات اسنادی و به تبع آن واردات کالا به کشور در نتیجه تضعیف روابط کارگزاری بانکها
- تعطیلی یا کاهش حجم فعالیت شعب خارج از کشور
- ممنوعیت استفاده از خدمات ارتباطی مثل سوئیفت
- افزایش ریسک در انتقالات ارزی به دلیل استفاده از شیوه های نامن
- افزایش هزینه های نقل و انتقال ارز مثل کارمزد صرافی ها و پیچیده تر شدن آنها
- محدودیت در صادرات و واردات به علت محدودیت در گشایش ضمانتنامه های ارزی و انتقال وجوه
- کاهش درآمد بانکها و افزایش مطالبات
- عدم تمایل بانک های خارجی به همکاری با بانک های ایرانی و حتی بانک های تحریم نشده
- عدم امکان تأمین مالی بین المللی، کاهش خدمات ریفاینانس، افزایش ریسکها و هزینه های پول
- عدم عرضه خدمات توسط کارتهای اعتباری بین المللی
- افزایش ریسک اعتباری بانک و به تبع آن افزایش هزینه ها
- بلوکه شدن دارایی های بانکها در حساب های خارجی
- چالش های حقوقی در قراردادهای جاری بین المللی بانکها با طرف های خارجی
- عدم امکان استفاده از ابزارهای مشتقه جهت پوشش ریسک بانکها
- کاهش گردش پول، عملیات بانکی و ارائه تسهیلات به تولید
- افزایش معاملات بدون تضمین یا با تضامین ناکافی و غیر معتبر و به تبع آن افزایش ریسکها
- فعال شدن واسطه ها و دلالان و کاهش معاملات مستقیم
- افزایش نرخ حق بیمه تسهیلات، نرخ تنزیل اسناد ایران در بانک های خارجی و کارمزد بانکها
- کاهش سودآوری شرکتهای بورسی و آسیب دیدن بازار سرمایه
- ایجاد مشکل برای اشخاص دارای تابعیت مضاعف

فصل سوم تأثیر تحریم های آمریکا بر صنعت نفت و گاز ایران

همانطور که در بخش مقدمه این ویژه نامه گفته شد، در تاریخ ۸ می ۲۰۱۸، دونالد ترامپ رئیس جمهور آمریکا خروج این کشور از توافق هسته ای با ایران را اعلام نمود که اثر آن، اعمال مجدد شماری از تحریم ها علیه ایران می باشد. در این خصوص دو وعده ۹۰ روزه و ۱۸۰ روزه تعیین شد که طی آن اشخاص حقیقی و حقوقی می بایست تجارت خود با ایران را به صورت تدریجی متوقف کنند. بازگشت تحریم های مربوط به صنعت نفت و گاز ایران منوط به گذشت وعده ۱۸۰ روزه بود و در واقع تحریم های آمریکا علیه صنعت نفت و گاز ایران از تاریخ ۴ نوامبر ۲۰۱۸ مجددا اعمال گردید.

سند Iran Sanction Act و فرمان اجرایی شماره ۱۳۶۲۲ در واقع مهمترین اسناد آمریکا مربوط به تحریم های صنعت نفت و گاز ایران می باشند. ISA اولین سندی است که تحریم های ثانویه را علیه ایران وضع نموده است. مطابق این سند فعالیت هایی که در حوزه نفت و گاز مورد تحریم قرار گرفته اند عبارتند از:

۱. سرمایه گذاری خارجی (بالغ بر ۲۰ میلیون دلار در سال) در حوزه نفت ایران جهت توسعه میادین نفتی ایران شامل هر گونه فعالیتی از جمله امضای قراردادهای توسعه و یا تأمین مالی، توسعه و بهبود سرمایه گذاری های موجود و یا ساخت خط لوله؛
۲. تحریم فروش گازوئیل و مشتقات آن به ایران با ارزشی بالغ بر ۵ میلیون دلار در یک سال (مشتقات نفت از این تحریم مستثنا شده اند) و همچنین فروش خدمات و تجهیزاتی که توانایی ایران برای تولید گازوئیل و واردات آن را افزایش می دهد؛
۳. تحریم فروش خدمات و تجهیزاتی که منجر به ارتقای صنعت نفت و گاز ایران می شود، از جمله فروش تجهیزات حفاری و دکل های حفاری با ارزشی بالغ بر ۵ میلیون دلار در سال؛
۴. انتقال و حمل نفت ایران.

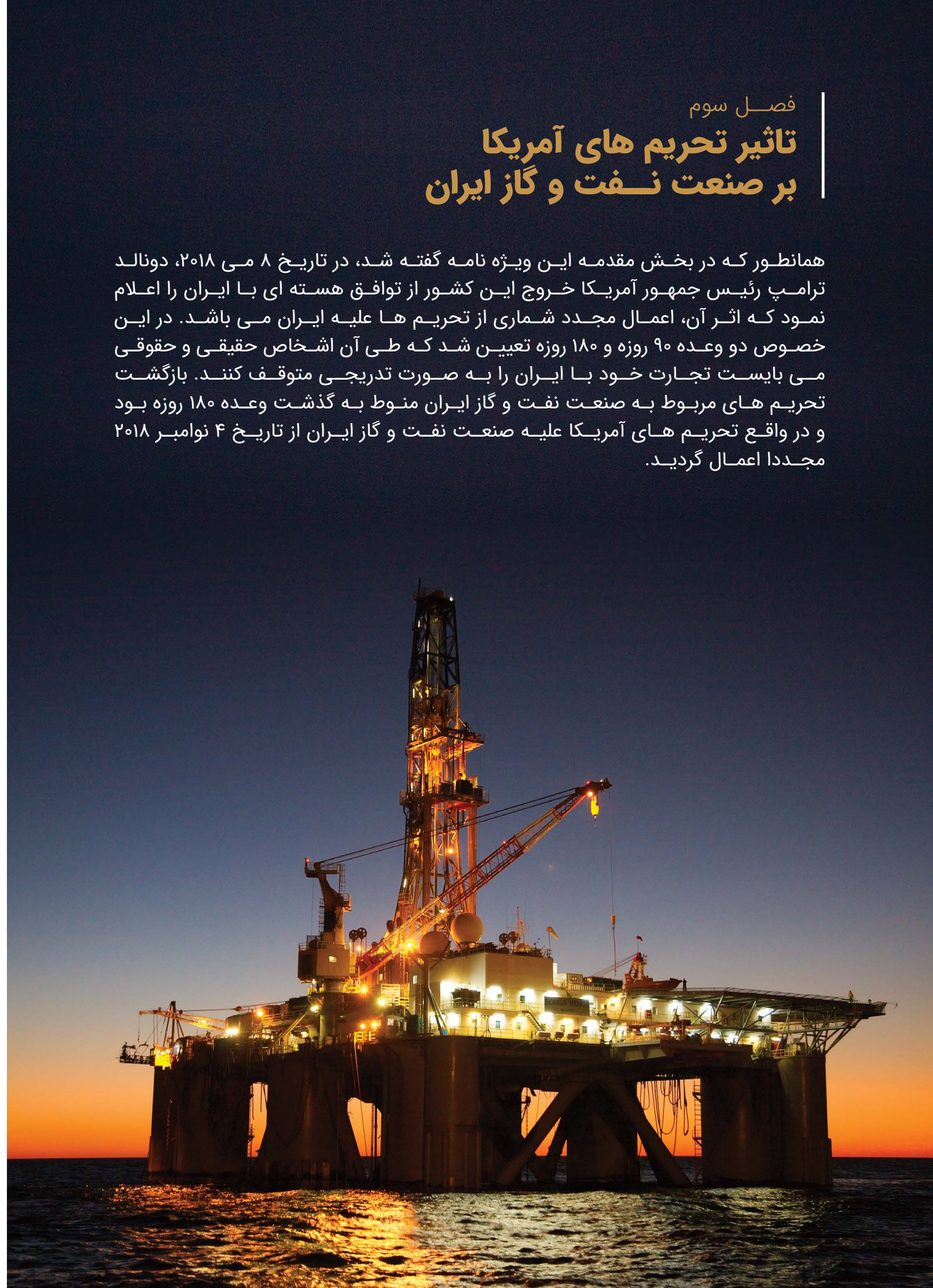
باید توجه داشت که

۹۹ این قانون شامل برخی مستثنیات می باشد از جمله اینکه خرید گاز ایران مورد تحریم نیست ۶۶

ذکر یک نکته در اینجا اهمیت دارد و آن استثنای خرید گاز طبیعی ایران می باشد. در واقع خرید گاز ایران تحریم نشده است که البته از نظر سیاسی و اقتصادی با توجه به اینکه مشتری عمده آن ترکیه بوده و معمولا تحریم های آمریکا را اعمال نمی نماید، چندان تأثیری در موفق بودن تحریم های آمریکا علیه ایران نداشته است. با این وجود می بایست میان خرید گاز و ساخت خط لوله گاز تمایز قائل شد. در واقع ساخت خط لوله برای انتقال گاز هم اکنون مشمول تحریم های آمریکا می باشد^{۱۳}. اما آنچه که در تحلیل های متعدد از اثر بازگشت تحریم های آمریکا علیه صنعت نفت و گاز ایران آمده است این واقعیت است که اثر آن نسبت به تحریم های سال ۲۰۱۲ بسیار کمتر خواهد بود و علت آن عدم توافق و همگامی اروپا با این دور جدید از تحریم های آمریکا می باشد. در این میان، توجه به وضعیت کشورهای آسیایی، کره جنوبی، ژاپن، چین و هند به عنوان بزرگترین خریداران نفت ایران حائز اهمیت می باشد. به طور کلی چین، هند، ژاپن و کره جنوبی ۶۵ درصد از ۲.۷

فرمان اجرایی شماره ۱۳۶۲۲ نیز خرید نفت و مشتقات آن و سایر محصولات پتروشیمی از ایران و هر گونه معامله و مبادله با شرکت نفت ایران، شرکت ملی نفتکش ایران و شرکت نیکو را تحریم نموده است. منظور اصلی از این تحریمها قطع و یا کاهش میزان فروش نفت خام ایران می باشد. هدف این قانون در کنار ایجاد محدودیت برای مبادلات موسسات مالی خصوصی با بانک مرکزی ایران، کاهش درآمدهای نفتی ایران نیز می باشد. اما باید توجه داشت که این قانون شامل برخی مستثنیات می باشد. جهت اعمال این مستثنیات نظارت هایی از سوی سازمان های آمریکایی در این دوره ۱۸۰ روزه صورت گرفت و بر اساس آن بعضی از شرکت ها با اخذ معافیت توانستند به مبادلات نفتی خود با ایران ادامه دهند. یکی از شرکت هایی که تقاضای استفاده از این معافیت ها نمود، شرکت توتال بود که به علت عدم موفقیت در کسب چنین معافیتی مجبور به فسخ قرارداد توسعه فاز ۱۱ پارس جنوبی با شرکت ملی نفت ایران و در نتیجه خروج از ایران شد.

۱۳ . البته باید توجه داشت که پروژه میدان گازی شاهدنیز از شمول تحریم ها معاف شد.

فصل چهارم تجارت بین الملل و سرمایه گذاری خارجی در شرایط تحریم

با اعلام خروج آمریکا از برجام در ۸ می ۲۰۱۸، سرمایه گذاران خارجی که با هدف سرمایه گذاری های سودآور کوتاه و میان مدت، کسب و کار خود را در ایران آغاز کرده بودند با اقدام غیرمترقبه آمریکا در برهم زدن توافقات بین المللی مواجه شده و سعی در توقف فوری هرگونه رابطه تجاری با شرکای ایرانی کردند و نیز به انکار هرگونه رابطه با ایران مبادرت ورزیدند.

هرچند مدتی بعد، آمریکا با اعلام شرایط ناظر بر چگونگی بازگشت تحریم ها، نشان داد که نیازی به قطع روابط شتاب زده و بدون در نظر گرفتن فعالیت های انجام شده با شرکای ایرانی نبوده و نیست.

قوانین و اسناد وضع شده از سوی آمریکا، فضا برای فعالیت شرکت های متوسط و کوچک فراهم بوده و این خود فرصت استثنایی است برای چنین شرکت هایی تا با بررسی ریسک های موجود و استفاده از مشاوره های صحیح حقوقی و قانونی فعالیت خود در صنعت نفت و گاز ایران را آغاز نمایند.

در شرایط فعلی ضرورت دارد حقوقدانان مجرب و متخصص ما پا به عرصه بگذارند و راه های کاهش ریسک فعالیت شرکت های متوسط و کوچک که تمایل به فعالیت در حوزه نفت و گاز ایران را دارند فراهم نمایند و همچنین مکانیسم هایی را طراحی نمایند تا دولت و شرکت های متعددی در صنعت نفت و گاز بتوانند با استفاده از این روش ها شرکت های طرف قرارداد را نسبت به حضور در این بخش قانع نمایند.

میلیون بشکه نفتی که ایران در ماه مه ۲۰۱۸ در روز صادر کرد را خریداری کردند. در این مدت نفت ایران همچنین به ترکیه، کشورهایی در اروپا و نقاطی در خاورمیانه صادر شده است. مضاف بر این، پس از اعلام بازگشت تحریم های نفتی در نوامبر ۲۰۱۸، وزارت خارجه آمریکا به منظور حفظ ثبات بازار نفتی جهان، هشت کشور را به مدت شش ماه تحت شرایطی از تحریم واردات نفت ایران معاف نمود.

در مجموع با عنایت به آنچه که در خصوص تحریم های آمریکا علیه صنعت نفت و گاز ایران بیان شد به نظر می رسد امکان سرمایه گذاری خارجی در این حوزه و همچنین خرید نفت و مشتقات آن از ایران تا حد زیادی کاهش یابد و صنعت مذکور را با مشکلات جدی روبرو سازد. با این وجود با توجه به جزئیات و مستثنیات

با بازگشت تدریجی تحریم های تعلیق شده سابق آمریکا، چگونگی حفظ و استمرار سرمایه گذاری های موجود در ایران از اهمیت بسزایی برخوردار گردید.

در این دوران و در حالی که بسیاری از صاحبان صنایع ایرانی با صنعت گران اروپایی و آسیایی، قراردادهای همکاری تجاری گوناگونی دارند، این گونه روابط با شرکای خارجی، متلاطم شده و نیازمند اتخاذ سیاست های جدید و شکل گیری توافقاتی برای نحوه ادامه فعالیت و یا احیاناً خاتمه روابط موجود است.

ضرورت دارد بسته های سیاست گذاری و قراردادی متفاوتی به فراخور ملاحظات حقوقی و اقتصادی هر بنگاه تجاری تهیه و تبیین شود تا گذار از این مرحله را ممکن سازد.

جانب خزانه داری آمریکا می باشد. همچنین سرمایه گذاری در ایران و تبادلات مالی بر مبنای ارزیابی به غیر از ریال و دلار با اشخاص ایرانی در صورتی که در صنایع موضوع تحریم های یکجانبه آمریکا نباشد، می تواند برای شرکای ایرانی و خارجی بسیار سودآور و پربار باشد.

انجام مشارکت های قراردادی با اشخاص و شرکت های ایرانی، در صورتی که اشخاص مندرج در لیست مورد تحریم آمریکا را دربرنگیرد، و حوزه فعالیت آن از حوزه های موضوع تحریم های یکجانبه آمریکا نباشد، برای شرکای خارجی غیر آمریکایی، می تواند در بستر رقابتی فراهم شده برای سرمایه گذاری در زمانی که دیگر رقبای با داشتن شرکای آمریکایی امکان حضور و رقابت

با بازگشت تدریجی تحریم های سابقاً تعلیق شده آمریکا،

۶۶ چگونگی حفظ و استمرار سرمایه گذاری های موجود در ایران از اهمیت بسزایی برخوردار گردید

مطابق تازه ترین اسناد منتشر شده از خزانه داری آمریکا، فعالیت های اشخاص غیر آمریکایی و غیر ایرانی در ایران که دارای سرمایه گذاری های موجود هستند، تحت شرایطی از شمول تحریم های یکجانبه آمریکا معاف می باشد.

همچنین ارائه خدمات و تبادلات کالایی با ایران تا پیش از ۱۳ آبان ۱۳۹۷، حتی برای حوزه های مشمول تحریم ها، چنانچه مسبقاً به سابقه و مشروط به داشتن شرایط دیگر باشد، از شمول تحریم های آمریکا معاف بود.

سرمایه گذاران و شرکای خارجی اشخاص ایرانی، تحت شرایطی، برای خدمات انجام شده و کالاهای فروخته شده، منوط به وجود قرارداد و توافقات کتبی منعقد شده پیش از خروج آمریکا از برجام، حتی برای فروش و ارائه خدمات در دوران بازگشت تدریجی تحریم های آمریکا می توانستند نسبت به دریافت مطالبات خود و یا پرداخت به شریک ایرانی اقدام کنند. از دیگر شرایط تحقق چنین امکانی، پیروی از عرف رایج هر صنعت و بعضاً رعایت شرایط مقرر شده از

در این بازار را از دست می دهند، نقطه عطف و سکوی پرتابی برای کسب و کار مشترک در ایران با تکیه بر ظرفیت های شرکا و بازار مصرف ایرانی می باشد.

در سال های اخیر، مهمترین مانع سرمایه گذاری خارجی در ایران، تحریم های سیستم بانکی و محدودیت در اتصال به سوئیفت و مبادله با بانک های معتبر خارجی بوده است. از یک سو تا قبل از تصویب برجام مبادلات مالی ایران مشمول تحریم ها بوده و از سوی دیگر با اجرایی شدن برجام و فراهم شدن امکان اتصال به شبکه بانکی جهانی، تعلق در تصویب لوایح موسوم به FATF مشتمل بر اصلاح قانون مبارزه با پولشویی، قانون مبارزه با تأمین مالی تروریسم و کنوانسیون سازمان ملل متحد در مقابله با جرایم سازمان یافته به طوری که نظر اعضای کارگروه ویژه اقدام مالی را تأمین کند، عملاً مبادلات با بانک ها و دیگر موسسات مالی خارجی را با محدودیت های زیادی همراه ساخته است. هرچند تصویب این لوایح در مجلس می تواند گامی رو به

جلو تعلق شود. در وضعیت موجود که مشکلات فراوانی بر سر راه صادرات و واردات کالا به کشور وجود دارد، بازرگانان ما ممکن است اصطلاحاً برای دور زدن تحریم ها از روش هایی استفاده نمایند که این روش ها مشکلات بزرگتری از تحریم ها را برای آنها ایجاد نماید. پیشنهادات بسیار فریبنده و اغوا کننده افرادی سودجو و بعضاً ناآگاه می رود تا تجار را در دامی بدتر از تحریم ها گرفتار نماید. بنابراین ضرورت دارد شرکت های بازرگانی و تجار در وضعیت فعلی به طور اخص برای پیدا کردن راه حل ها و انتخاب شیوه های مناسب برای ادامه فعالیت تجاری خود از مشاوره تخصصی کارشناسان حقوقی و اقتصادی استفاده نمایند.

فصل پنجم

مشکلات و نیازهای متاثر از تحریم ها در حمل و نقل دریایی و فعالیت های مرتبط

حمل و نقل دریایی دارای چنان سهم بسزایی در واردات و صادرات ایران است که می توان از آن به عنوان قلب تجارت کشور یاد کرد. قریب به ۹۰ درصد از حجم مبادلات کالای کشور از طریق حمل و نقل دریایی صورت می گیرد^{۱۴} و این خود بهترین گواه است تا این صنعت را یکی از حیاتی ترین شریان های اقتصادی ایران بدانیم. در نتیجه، پرواضح است که وقتی سخن از تحریم و فشار اقتصادی خارجی به میان می آید، یکی از بخش های اصلی درگیر ماجرا، حمل و نقل دریایی، کشتیرانی و فعالیت های مرتبط با آن خواهد بود.

با خروج آمریکا از برجام و به موجب فرمان اجرایی رئیس جمهور این کشور^{۱۵} از تاریخ ۴ نوامبر ۲۰۱۸ (برابر با ۱۳ آبان ۱۳۹۷) در کنار تحریم های نفتی، مالی، بانکی و انرژی، حمل و نقل دریایی ایران نیز مشمول بازگشت تحریم ها شده است. برای درک بهتر و شناخت تحریم های تاثیرگذار بر این صنعت، بطور کلی می توان آنها به دو دسته اصلی تقسیم کرد:

- گروه اول تحریم هایی که تاثیر مستقیم بر فعالیت های این بخش دارد که عبارتند از: عاملان بنادر ایران، صنایع کشتیرانی و کشتی سازی ایران شامل خطوط کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران، خط کشتیرانی جنوب ایران، یا وابستگان آنها.
- گروه دوم تحریم هایی که با موضوع فعالیت این صنعت در ارتباط است که شامل خدمات

۱۴ . ۹۰ درصد صادرات و واردات کالا در ایران از طریق دریا انجام می شود، خبرگزاری ایرنا، ۱۴ آذر ۱۳۹۳

15. Executive Order 13846 of August 6, 2018

بیمه، بیمه اتکایی، مبادلات بانکی و نیز فن آوری اطلاعات می گردد.

تحریم های کشتیرانی خود شامل این موارد است: ارائه تانکرهای حمل نفت یا محصولات نفتی به ایران؛ ثبت کشتی، اختصاص پرچم به کشتی، هر نوع خدمات رده بندی؛ نظارت یا شرکت در تعمیر شناور یا بخش های آن؛ بررسی، تست، صدور گواهی و تایید هر نوع تجهیزات دریایی؛ انجام بازرسی، بازرسی، آماری، حسابرسی، صدور و تمدید یا تصدیق اسناد و گواهینامه های تاییدی مرتبط با کشتی و کشتیرانی؛ ارائه هر گونه کالا یا خدمات مرتبط با نگهداری، تامین، سوخت رسانی، پهلوگیری شناورهای دارای پرچم جمهوری اسلامی ایران یا شناورهایی که بصورت مستقیم یا غیرمستقیم دارای مالکیت یا اجاره شده و یا بهره برداری شده توسط دولت ایران یا از طرف دولت

هر فرد یا شرکت فعال در صنعت مورد تحریم،

و باید بداند با چه خطراتی روبروست و در چه صورت ممکن است تحریمی را نقض کند

های خارجی واگذار شوند، یا حتی امر خرید و فروش یا اجاره شناور از طریق تراستی صورت پذیرد که تمام این روش ها ممکن است پیامدهای اقتصادی و قانونی نگران کننده و پرهزینه ای داشته باشد، از جمله تغییر تابعیت، فروش یا اجاره کشتی بدون اجازه مالک اصلی، به سرقت رفتن شناور یا تجهیزات یا توقیف شناور به دلیل اعمال حق ممتاز دریایی نسبت به تراستی به عنوان مالک قانونی.

در برخی موارد، نظام تحریم ها فعالان حمل و نقل دریایی را به بهره گیری از همکاری کشورهای که حاضرند در برابر سود بیشتر، در هزینه تحریم ها سهیم شوند، سوق داده است. به عنوان مثال، روش هایی نظیر کراس استافینگ یا ترانشیپ با شناور تحت پرچم کشور دیگر، یا تخلیه و بارگیری مجدد در بندر کشور ثالث مورد استفاده قرار می گیرد که

ایران یا هر فرد ایرانی باشد.

به دلیل ساختار پیچیده تحریم ها، آنچه بیش از پیش اهمیت پیدا می کند، آگاهی از نحوه و ماهیت تاثیر نهایی تحریم هاست. در واقع هر فرد یا شرکت فعال در صنعت مورد تحریم، باید بداند با چه خطراتی روبروست و در چه صورت ممکن است تحریمی را نقض کند و خود یا فعالیتش مورد تحریم یا جریمه واقع شود. لذا آنچه در این نوشتار مورد توجه قرار می گیرد، مشکلاتی است که بر اثر اعمال تحریم ها در بخش حمل و نقل دریایی و امور مرتبط با آن ایجاد می شود و همچنین روش هایی که برای عبور از این مشکلات مورد استفاده قرار می گیرد، که در اینجا به مواردی از آن اشاره می کنیم.

از آنجایی که کشتی های ایرانی و مرتبط با ایران تحت هر عنوانی ممکن است مورد تحریم واقع شوند، برخی از مالکین و یا بهره برداران، به استفاده از پرچم سایر کشورها روی می آورند که این روش، علی الخصوص در شرایط بازگشت تحریم ها، مخاطرات و ریسک بالایی به همراه دارد. از سوی دیگر، ممکن است شرکت های کشتیرانی و شناورهای متبوع آنها به شرکت

خود هزینه های مضاعفی را بر آنها تحمیل می کند و نیز خطر از دست رفتن منافع مرتبط با اسناد حمل یا محموله کشتی یا کرایه حمل نیز وجود دارد. در گذشته سوئیچ اسناد در کشورهای ثالثی نظیر امارات صورت می گرفت که در حال حاضر این امر نیز امکانپذیر نمی باشد.

عدم رغبت مالکین کشتی های خارجی به اجاره دادن شناورهای خود به طرف ایرانی از دیگر مشکلاتی است که در نتیجه تحریم های حمل و نقل دریایی به وجود آمده است. آنچه موجب بیم مالکین می شود، دستوراتی است که ممکن است اجاره کنندگان ایرانی یا مرتبط با ایران حین سفرهای دریایی به ناخدای کشتی یا پرسنل ارسال کنند که برای مثال کشتی مطابق دستور مجبور باشد در بندری که مورد تحریم است پهلو بگیرد و همین باعث ورود اسم کشتی و شرکت مالک آن به فهرست تحریم های مرکز کنترل دارایی های خارجی وزارت خزانه داری آمریکا شود.

از دیگر تاثیرات تحریم ها می توان به عدم تمایل شرکت های بیمه خارجی معتبر و کلوب های جهانی و منطقه ای نسبت به بیمه کردن

ترین فعالیتی می تواند بیشترین هزینه را به دنبال داشته باشد، در صورتی که واقعیت به شکل دیگری است. از عوامل موثر بر این تصور نادرست، تجربه تحریم های گذشته است.

در طول تحریم های گذشته، عمدتاً روش های پرهزینه و پرخطری به کار گرفته شد که خود نیز مشکلات مضاعفی به بار آورده اند و بعد از گذشت چند سال، هنوز برخی از تجار، بازرگانان و فعالان اقتصادی با پیامدهای آن دست و پنجه نرم می کنند. لذا تجربه و خرد حکم می کند این روش ها یا بطور کلی مورد استفاده قرار نگیرند و یا بصورت دقیق آسیب شناسی شده، اشکالات آن برطرف گردد و سپس به کار گرفته شوند. با این وصف، می توان گفت عوامل متعددی وجود دارند که تا حد قابل

نزد بانک خارجی و رجوع به راه های زمانبر و پرهزینه تر، اسناد حمل به گیرنده کالا با تاخیر تحویل می شود، در نتیجه تحویل کالا هم با تاخیر صورت می گیرد که این موجب افزایش هزینه انبار و جریمه های احتمالی بابت عودت کشتی یا کانتینر و ... می گردد. هم چنین، عدم آزادسازی اسناد حمل در پی تسویه حساب نکردن گیرنده/خریدار با فرستنده/فروشنده، باعث تراکم کالا در گمرک و ترخیص دیرنگام می شود که موجب افزایش قیمت تمام شده کالا گشته و بدلیل نوسانات نرخ ارز، مابه التفاوت قیمت کالا از روز تحویل تا روز ترخیص و توزیع در بازار، بر گیرنده (واردکننده) تحمیل می شود. از دیگر نیازهای فعالین صنعت حمل و نقل دریایی، به مانند اکثر فعالان حوزه های تجاری،

در طول تحریم های گذشته،

عمدتاً روش های پرهزینه و پرخطری به کار گرفته شد که خود نیز مشکلات مضاعفی به بار آورده اند

قبولی از آثار مخرب تحریم ها جلوگیری کرده و با کاهش ریسک و خطر فعالیت های تجاری و بازرگانی، جهت مقابله با مشکلات ناشی از تحریم ها قدم بردارند.

از مهم ترین این عوامل، می توان به خدمات مشاوره حقوقی تخصصی و هدفمند با رویکرد مدیریت ریسک و کاهش آثار سوء تحریم ها اشاره کرد. در نتیجه می توان گفت شناخت دقیق تحریم ها، آشنایی با نوع و ماهیت آنها، اطلاع از نیازها و مشکلات روز بازار و صنعت، آگاهی از چالش های حقوقی و قانونی داخلی و بین المللی، تسلط کامل و به روز شده بر مقررات و قوانین مرتبط با تحریم ها، آسیب شناسی رویکردهای ناکارآمد گذشته، ابتکار عمل در روش های جدید کاهش ریسک، به کار بستن خلاقیت در فنون مذاکره و شروط قراردادی و سایر خدمات تخصصی حقوقی و قانونی می تواند منجر به ارائه راهکارهای عملی و پربازده جهت مقابله با مشکلات ناشی از تحریم ها و مهم تر از آن، تسهیل و تقویت فعالیت و محافظت از منافع بازرگانان و فعالان صنعت حمل و نقل دریایی و فعالیت های مرتبط گردد.

تهیه ارز مورد نیاز برای پرداخت هزینه های جاریست. این هزینه ها شامل هزینه سوخت، هزینه بارگیری و تخلیه، حق بازرسی، خدمات بندری و ... می باشد که به دلیل نوسانات نرخ ارز، پرداخت آن را با دشواری روبرو کرده است. این افزایش نرخ ارز و تهیه آن، نهایتاً موجب افزایش کرایه حمل گشته که در مواردی، اخذ آن از مشتریان (صاحبان کالا) را با مشکل مواجه می سازد.

مجموع آنچه برشمردیم، تمام مشکلات موجود متأثر از اعمال تحریم ها بر حمل و نقل دریایی و صنایع وابسته نیست. مسلم است تحریم اقتصادی به منظور ایجاد خلل و نهایتاً فلج کردن بخش های مختلف اقتصاد یک کشور وضع می شود تا از آن به عنوان اهرم فشار بر دولت ها برای نیل به اهداف سیاسی استفاده شود. متأسفانه به دلیل عدم تسلط کافی بر موارد متعددی من جمله قوانین و مقررات حاکم بر تحریم ها، راهکارهای موجود در قوانین و رویه های بین المللی، خلاقیت های حقوقی و قراردادی و نظیر آنها، تصور کلی از تحریم ها به شکل بن بست پرخطری است که کوچک

است شرکت های بیمه ای که بخواهند از این پلتفرم برای رسیدگی به امور خسارات مرتبط با ایران استفاده کنند، با مشکل روبرو خواهند شد.^{۱۸}

تراکنش های مالی و ارتباطات بانکی که عمدتاً مبادلات ارزی را شامل می شود، بخش دیگری از تحریم های موثر بر فعالیت های صنعت حمل و نقل دریایی را تشکیل می دهد که مشکلات عدیده ای در این زمینه ایجاد کرده از جمله اینکه ۱) امکان انتقال وجوه دریافتی بابت کرایه حمل و سایر خدمات از صاحبان کالا در ایران توسط نمایندگان خطوط کشتیرانی از طریق مجاری متعارف به خطوط کشتیرانی خارج از کشور وجود ندارد. ۲) در حمل و نقل کالاهای کانتینری، هزینه دموراژ کانتینر یا حق توقف پس از اخذ از صاحبان کالا باید به صورت ارزی به خطوط کشتیرانی خارجی پرداخت شود که امکان آن به سختی وجود دارد.

این بخش از تحریم ها نه تنها باعث ایجاد سختی هایی در زمینه انتقال پول شده، بلکه در مواردی باعث آزاد نشدن اسناد حمل گشته و مشکلات بیشتری را در پی دارد. برای مثال، در خرید مبتنی بر اعتبارات اسنادی، به دلیل نبود مجاری متعارف پرداخت جهت کارسازی ثمن

کشتی های ایرانی و محموله های ارسال شده از یا به ایران اشاره کرد.^{۱۹} علاوه بر مشکلاتی که به جهت جبران خسارت و پرداخت غرامت در پی تصادم شناورها، خسارت کلی، از بین رفتن یا خسارت دیدن محموله و یا مخاطرات دیگر ممکن است به وجود آید، نداشتن پوشش بیمه ای مناسب چه از نوع H&M یا P&I یا بیمه باربری و محموله، ورود آنها به بنادر کشورهای دیگر و استفاده از خدمات آنها را نیز با مشکل روبرو می سازد.

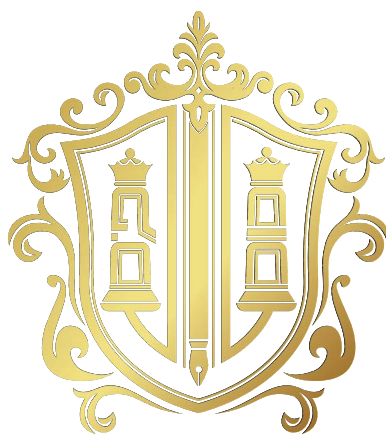
هم چنین، خروج موسسات رده بندی و بازرسی معتبر خارجی در نتیجه تحریم بنادر ایران نیز از مشکلات دیگری است که گریبانگیر شرکت های حمل و نقل می شود. صدور گواهینامه های دریایی و ایمنی، و نیز انجام امور بازرسی کالا و کشتی عمدتاً بر عهده شرکت های معتبر بازرسی و رده بندی خارجی است که با بازگشت تحریم ها، از ارائه خدمات معذور خواهند بود.^{۱۷} جالب است بدانید تحریم های فن آوری اطلاعات نیز بطور غیرمستقیم بر حمل و نقل دریایی تاثیرگذار خواهد بود. برای مثال شرکت DXC که یک شرکت فن آوری اطلاعات آمریکایی است، سال گذشته بخشی از پلتفرم بیمه لویدز را خریداری کرد و این بدان معناست که ممکن

۱۶. رجوع شود به اطلاعیه های منتشر شده توسط UK P&I یا Standard Club در طول ماه های می ۲۰۱۸ تا آگوست ۲۰۱۸

۱۷. خروج موسسات رده بندی از ایران تحت فشار آمریکا، پایگاه خبری تجارت نیوز ۲۳ مرداد ۱۳۹۷

18. U.S. sanctions seen barring IT platform of insurer Lloyds for Iran trade, Reuters July 13 2018

داد و خرد

خدمات حقوق داخلی و بین المللی

آدرس : تهران، نیاوران، خیابان عمار، نبش کوچه صابر، پلاک ۱۲، طبقه ۷
تلفن : ۱۸ - ۲۶۸۵۴۰۱۱ فکس : ۲۶۸۵۴۰۱۹ تلگرام : ۰۹۳۵۵۴۲۳۴۳۴
ایمیل : info@dandk.ir وب سایت : www.dandk.ir

@daadandkherad

<https://www.linkedin.com/company/daad-kherad-law-firm>

@daadandkherad